

Lacerta Nieuws

PERIODIEKE UITGAVE
VAN DE NEDERLANDSCHE VEREENIGING
VAN TERRARIUMHOUDERS „LACERTA“

Correspondentie en vragen te zenden aan den secretaris der vereeniging:
J. Th. ter Horst, Vier Heemskinderenstraat 159, Den Haag.

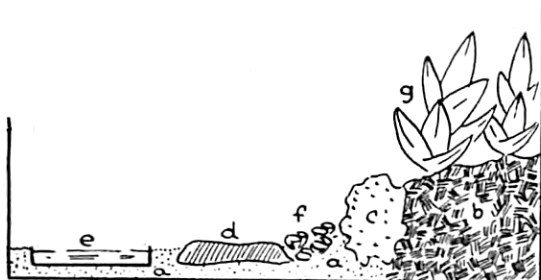
VERSCHIJNT MAANDELIJKS

het subtropisch terrarium

DOOR J. J. QUARLES VAN UFFORD,
DEN HAAG

Met 1 teekening van den schrijver

Het is altijd erg jammer dat ons „kikkerland“ zoo gauw uitgeput is als het om soort en rijkdom van terrariumbewoners gaat. Daarom wordt er al lang door onze vereeniging naar de tropische streken uitgezien, om daar vandaan nieuwe soorten te betrekken (helaas werd dit door den oorlog verhinderd). Maar tegelijkertijd komt dan de moeilijkheid van het verwarmen van onzen bak naar voren. Bij het tropisch terrarium is deze moeilijkheid voor velen onoverkomelijk en juist daarom wil ik de mogelijkheid van een **subtropisch** terrarium onder oogen brengen

- a zand
- b aarde
- c rots
- d platte leisteen
- e waterbakje
- f „levende steentjes“
- g aloë's

Het staat bij mij vast dat 'n subtropisch terrarium niet kunstmatig verwarmd behoeft te worden en dat wij tóch een terrarium kunnen maken met een totaal andere fauna en flora, dan die in ons land wordt aangetroffen. Want zoodra wij 'n andere dierenwereld in ons terrarium hebben, zal ook onze plantenwereld moeten veranderen, want we zien onze dieren nu eenmaal het liefst in hun natuurlijke omgeving.

Ik zal me beperken tot vier soorten, en wel: de parelhagedis, de smaragdhagedis, de ruïnehagedis en de muurhagedis.

Het zijn allemaal in Zuid-Europa voorkomende soorten en als U Italië kent, dan heeft U ze zeker gezien als ze op de muren en wegen, al spelend en levend in de warme zon, hun schitterende kleuren ontvouwen.

De **parelhagedis**, *Lacerta ocellata* Daud. Zij is een forsche, woelige hagedis van gemiddeld 50 cm lengte tot een maximum van ruim 60 cm. Zij eet „groot-wild“, d.w.z. groote insecten, kleine hagedissen of salamanders enz. Het is goed om haar zoo nu en dan te besproeien, daar anders haar mooie kleuren verflensen en het opvallend schitterende van haar fijne parelsteekening er af gaat.

De **smaragdhagedis**, *Lacerta viridis* Laurenti. In ons land gekweekt is zij ca 25 cm lang; in 't land van oorsprong tot 50 cm. Evenals de parelhagedis is zij helgroen, de mannetjes tenminste; de vrouwtjes zijn niet zoo mooi maar iets lichter. Nog een verschil: ♂ heeft een blauwen keel, ♀ heeft veelal twee lichte lengtestrepen. Het is een zeer geliefde soort, dat erg vertrouwelijk wordt en uit de hand eet.

De kleine **muurhagedis**, *Lacerta muralis* Laur., die in vele kleurvarianties voorkomt, is veel te bekend om hier nog verder te beschrijven. Van de **ruïnehagedis**, *Lacerta sicula* Rafinesque, kan ik alleen maar dit zeggen: ook deze is zeer wisselend van kleur, soms zwart. Met deze laatste soort heb ik echter geen praktische ervaring.

Maar nu over de inrichting van het terrarium! Die loopt — in 't begin natuurlijk —

op 'n mislukking uit. Want de parel- en smaragdhagedissen hebben de eigenschap den grond om te woelen. Hier is een tegenmiddel voor: we planten eerst, en na stevig aangedrukt te hebben, leggen we om de wortels flinke steenen en drukken deze half den grond in. Als we nu voor in het terrarium nog een flinke zandplaats maken, is dit gevaar verholpen. Het beste kunnen we vetplanten (Succulenten) gebruiken, omdat deze ons „landschap“ zoo'n echte Zuidelijke sfeer geven. Men kan ze overal gemakkelijk koopen, ze zijn erg sterk en ze hebben geen gevaarlijke stekels, zooals cactussen die hebben. De aardigste soorten zijn voor dit doel Aloë's of Agaven op den achtergrond en op den voorgrond tusschen enkele losse steenen verspreid bijvoorbeeld een paar *Crassula's* of wat „levende steentjes“ (*Mesembrianthemum*), maar deze laatste geven heel wat zorgen en zijn nog al teer. Sterke en lage planten zijn de *Sempervivums*, *Huislook*. Maar feitelijk zijn alle soorten goed, als men ze maar smakelijk opstelt en de soorten niet te breekbaar zijn.

Achterin doen wij aarde voor de groote planten. Daarvoor maken wij een solide afscheiding van steen met het zand, zoodat dit niet door de aarde raakt. In den zonnigsten hoek van onzen bak leggen wij een grooten vlakken steen, zooals men dien op de hei in Drenthe nog wel kan vinden. Dan nog wat kleine planten, die maar weinig aarde noodig hebben, ergens in een rotsspleet geplant en verder een ondiepen drinkbak in één der hoeken en 't is klaar.

Denkt U er aan, dat U een groot terrarium noodig heeft, want het zijn groote dieren, die smaragdhagedissen. En bovenal, zet uw bak in de zon!, nog meer dan bij gewone inlandsche hagedissen.

Voor muurhagedissen richten we ons terrarium beter met Nederlandsche planten in.

korte wenken voor de vlinderkweek

DOOR p. j. v. d. werff, amersfoort

(Uit de aantekeningen der werkgroepavonden te Amsterdam)

Noodig zijn: enthousiasme; liefde voor de natuur (wat o.a. inhoudt: scherp observeren en geduld); een aantekenboekje met gewone en kleurpotlooden; een stuk of wat jampotjes of een insectarium (zie *Lacerta-Nieuws*, Jrg. 1 no. 1); een goed boek (hoewel wat verouderd, doch altijd voor ieder nog zeer aan te bevelen, als begin: TER HAAR, „Onze Vlinders“, Thieme, Zutphen).

Verpopt de rups zich bovengronds: dan als bodem of gras of mos op gaas gebruiken. Verpopt de rups zich onder den grond: dan de bodem van mos op heigrond maken. In het studieboek en vooral buiten in de natuur is te vinden, welke lievelingsplant de betreffende rups heeft. Het is noodig regelmatig versche, niet vochtig gemaakte bladeren in het insectarium te plaatsen. Het beste gaat dit door de bladerentwijg telkens in het andere van de twee aanwezige 10 cc fleschjes, die in het insectarium aanwezig zijn, te zetten; dus zonder den vrijwel kaal gegeten tak weg te halen en zoo met de vingers de rupsen beet te pakken. De opening tusschen den stengel en den hals van het fleschje moet met watten gesloten worden.

Aan te bevelen soorten om mee te beginnen zijn de rupsen van: Beervlinders (speciaal *Arctia caja* L.); alle Witjes; Kleine Vos (*Vanessa urticae* L.); Ligusterpijlstaart (*Sphinx ligustri* L.) e.a. pijlstaarten; *Atalanta* (*Pyrameis atalanta* L.); Distelvlinder (*Pyrameis cardui* L.)

Dit waren enkele zaken om wèl te doen.

Nu enkele zaken om niet te doen:

1. te veel met de vingers en te weinig met de oogen er bij zitten;
2. de bastaard satijnrups, eventueel zelfs de processierups houden als begin (wie dit n.l. wel doet, leert het werkwoord jeuken in alle tijden en op vele plaatsen ver-voegen);
3. niet boos worden als er geen vlinder, maar een sluipwesp of iets dergelijks uit de pop of rups te voorschijn komt!

Als laatste opmerking nog ad 3: juist als dit gebeurt, is de vlinderkweker wel in zijn kwaliteit als vlinderopzetter teleurgesteld (hoeveel vlinderopzetters zijn er toch verzamelmaniakken van dierenlijken en namen!). Als amateur-bioloog echter moet hij blij zijn, dat hij van zoo dichtbij een staaltje heeft meegemaakt van het mooiste en het meest tot diep nadenken leidende in de natuur: het biologische evenwicht, het individu en zijn omgeving.

En nu, als aller-allerlaatste moet nog één opmerking op het papier. Bewaar die sluipwesp, lees daar eens een boek over en dan wed ik om een lief ding, dat de vlinderkwekerij blijft, maar de wespen en hun naaste verwanten: de mieren en de bijen, op het grootste deel van uw entomophielenhart zullen beslag leggen.

nieuws van onze werkgroepen

Onze werkgroepen zijn weer zeer actief, in het bijzonder die te Amsterdam en 's-Gravenhage. Interessante lezingen, al of niet met lantaarnplaatjes, worden geregeld den leden in genoemde plaatsen geboden, welke in niet geringe mate tot verdieping van de kennis der kruipende dieren en die der terrariumkunde bijdragen.

Wg Amsterdam organiseerde zelfs een cursus „Amphibieën en Reptielen”, waarbij Dr. H. Engel, Conservator aan het Zoölogisch Museum te Amsterdam, als docent optrad. Wij zijn Dr. Engel zeer erkentelijk voor zijn bereidwilligheid en

hopen dat zijn voordrachten rijpe vruchten mogen afwerpen voor onze liehebberij. Aangezien dhr. P. J. v. d. Werff, Hoofdbestuurslid onzer vereeniging, tevens wetenschappelijk leider van de werkgroep Amsterdam, naar Amersfoort, Laan 1914, No. 41, is verhuisd, is de wetenschappelijke leiding toevertrouwd aan ons lid dhr. J. Bovenkerk, Medisch analyst, Oostzaanstraat 21, Amsterdam Centrum.

gladde slangen als hongerkunstenaars

DOOR J. P. V. D. WERFF,
ROTTERDAM

Hieronder volgen mijn ervaringen met vier Gladde slangen (*Coronella austriaca*), waarvan de kleinste 30 cm en de grootste 45 cm lang was. Eind Augustus 1942 had ik deze dieren gekocht. Hoelang ze toen zonder voedsel geweest waren, is mij niet bekend, maar ze zagen er gezond uit. Ik begon met jonge muizen te geven, maar deze werden niet aangenomen. Daarna probeerde ik het met jonge kikvorschen, maar ook deze werden niet geaccepteerd. Tenslotte probeerde ik 't met groote wormen en rupsen, doch niets mocht baten, ofschoon zij zich echter niet ontzagen om in mijn vingers te bijten als ik te dicht bij hen kwam of hen aanraakte. Wel dronken de slangen af en toe en werden niet mager. Zelfs in den winter waren ze nog actief en veel in beweging, zelfs bij een temperatuur van slechts 2 gr. Celsius.

In April 1943 stierf onverwachts het kleinste exemplaar en in de maand Mei volgden twee andere. De grootste slang bleef in leven, koesterde zich overdag in de zon en zag er normaal uit. Maar ik kon haar maar niet tot eten krijgen. Nu bezat ik in Juli een levendbarende hagedis met beschadigden staart, welke beschadiging was opgelopen in een gevecht met een soortgenoot. Meermalen had ik wel gehoord dat de Gladde slangen hagedissen aten, maar ik kon niet aan hagedissen komen om te gebruiken als voederdieren (een mooi werk voor de „Voederdierencentrale”). Ik besloot toen maar te trachten of deze hagedis als voedsel genomen zou worden, en jawel hoor! Zoo gauw had ik de hagedis niet losgelaten bij de slang of deze schoot er als een bliksemstraal op af en kronkelde zich om het lichaam van de levendbarende hagedis (*Lacerta vivipara*), nadat zij de hagedis bij den kop had gegrepen. Maar de vivipara, ook niet van gisteren, had

Gladde slang *Coronella austriaca* Laur *)

*) cliché in weer en wind

het gevaar reeds gezien en had kans gezien om de onderkaak van de slang vast te grijpen. Zij werd echter zóó krachtig gekneld, dat zij toch het onderspit moest delven, om tenslotte in den bek van de slang te verdwijnen, hetgeen circa 'n half uur duurde. Hoe groot was echter mijn verwondering, toen ik mijn slang den volgenden dag dood aantrof, terwijl zij de opgegeten hagedis weer had uitgebraakt! Wat de juiste oorzaak is geweest weet ik niet, maar volgens mijn meening was de slang inwendig reeds zeer uitgeput en kostte haar het verorberen en overweldigen van dezen prooi, na zoo'n lange vastenperiode, te veel van haar krachten, zoodat zij deze niet meer kon herstellen. Met dat al was deze slang dan toch — ongerekend den tijd vóór zij in mijn bezit kwam — 11 maanden zonder voedsel geweest. Ook blijkt niet altijd op te gaan hetgeen er in de verschillende boeken wordt medegedeeld, n.l. dat ze behalve hagedissen ook jonge vogels, muizen en zelfs insecten eten. Wie kan deze laatste feiten echter bevestigen?

BIOLOGISCHE WAARNEMINGEN AAN DEN GEVLEKTEN LANDSALAMANDER

DOOR DR. H. HUNZIKER, WALCHWIL

Er vervelde eens een vuursalamander...

Toen wij dit opmerkten, had hij zich de huid reeds van den kop af tot bijna aan het midden van 't lichaam teruggestroopt, en „pelde“ juist de tweede voorpoot los. De huid vormde nu een licht insnoerenden ring in 't midden van 't lichaam, bleekgrijs, en naar het uiterlijk: een dunnen ineengevouwen sluier. Tusschen twee steenen drukte het dier — men zag de inspanning duidelijk — zich nu krachtig in met gekromden staart en drukte, zich voorzichtig vooruitschuivend, het lichaam tegen den bodem, waardoor de ring langzaam naar achteren week... Daarop bevrijdde het door handige bewegingen eerst den eenen en dan den anderen poot. Daarna kroop het over een scherp hoek van den steen langzaam naar voren en naar boven vooruitgaand, thans den staart tegen den kant drukkend en de huid daardoor afstroopend. Langzaam naderde de snuit de staartpunt, zoodat men bijna ging denken, dat het dier eens even wilde zien of de staart nu wel heelemaal ontdaan was van de oude huid. Daarbij ging het dier, zelf een cirkel vormend, langzaam op dezelfde plaats eenmaal in de rondte. Daar echter deze beweging niet ophield, doch met den snuittop aan den bodem zich herhaalde, zonder dat echter de gemaakte kringen elkaar nog dekten, zag 't er precies uit alsof het dier wat verloren had en het zocht. Toen herinnerden wij ons de vervellende pad, die haar huid opat, en vermoedden, dat de salamander zijn huid zocht, waarvan wij precies wisten, waar zij aan den steen gekleefd zat, zonder haar echter te kunnen onderscheiden, daar zij naar vorm en kleur met den steen één scheen geworden te zijn. Ongeveer bij den vijfden rondgang kwam de snuittop op deze plaats. De bek ging wijd open, pakte de huid resoluut en vrat haar niet zonder eenige moeite op.

Deze heele geschiedenis kan vijf minuten geduurd hebben. Van het vervellen hadden wij niet alleen den indruk, dat het „handig“ geschiedde, ook de zoekactie naar de vermiste huid scheen geheel gewild. Aangezien Padden en Salamanders niet anders voedsel herkennen en aannemen, dan als het zich beweegt of wordt bewogen, kan uit bovenstaande waarneming vastgesteld worden, dat de Vuursalamander een functionneerend reuk- of een fijn tastgevoel in den snuit heeft, en dat het dier zich eerst de afgestroopte huid herinnerde, dan deze welbewust opzocht, aldus een plannetje maakte en haar eindelijk herkende, hoewel de huid zich natuurlijk niet bewoog.

Met de slotsom, dat zich de Vuursalamander zijn afgestroopte huid „herinnerde“, kunnen wij niet accoord gaan. Het opzoeken daarvan was niet een bewust doel van het dier, doch was meer instinctsdaad, doordat de salamander door middel van zijn reukzin de huid trachtte te vinden.

(Aanteekening van de Redactie van het Zwitsersche tijdschrift).

Vert. D. J. v. d. L. uit „Zeitschr. f. Aq. - & Terrarienkunde“, Jrg. 1, No. 3.

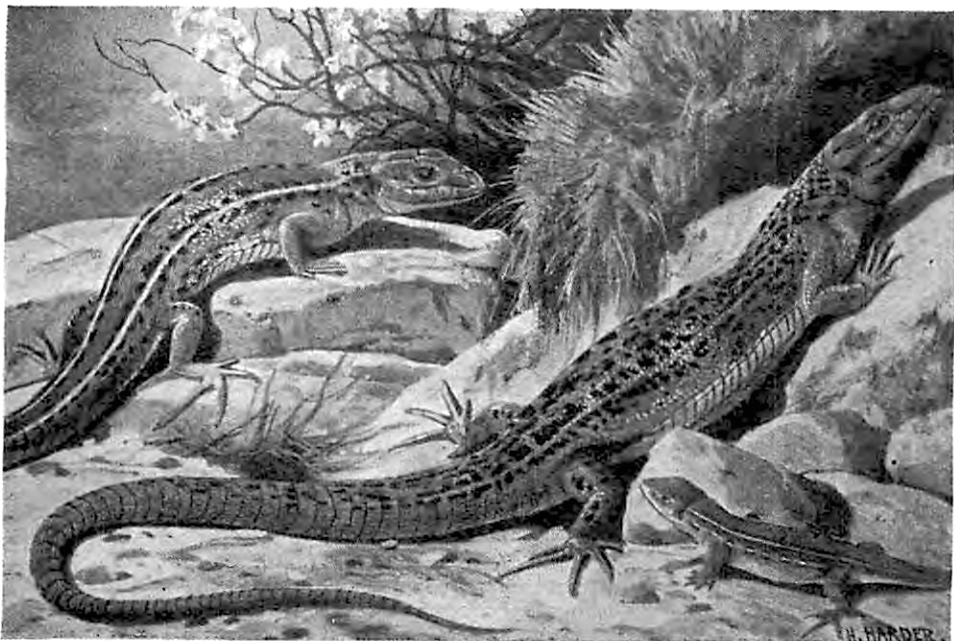
Orgaan van den Bond van Zwitsersche Aquarium- en Terrariumvereeningen

gelukte kweek van de smaragdhagedis

DOOR H. REYNVAAN, DEN HAAG

Het was in Mei 1943, dat ik mij een paartje *Lacerta viridis* aanschafte. Het terrarium waarin zij zaten was 100 cm lang, 50 cm breed en 50 cm hoog. Het eene gedeelte was lager en ik had daar een plateau aangebracht waarop ze konden zonnen. De eenigste beplanting vormde een struikje Thijm...

Het was prachtig weer en 5 dagen nadat ze in mijn bezit waren, vond de eerste copulatie plaats. Ook de 3 daarop volgende dagen was dit het geval en toen leek het me raadzaam het mannetje te verwijderen. Na ruim 4 weken was het vrouwtje erg dik en kon ik 10 eieren tellen. Ik plaatste toen een polletje mos in een hoek en hield dat voortdurend vochtig. Op zekeren dag zag ik het ♀ zoo plat als een dubbeltje op een rots liggen te zonnen en toen begon de jacht naar de eieren. Na het dier uit het terrarium te hebben genomen, lichtte ik voorzichtig het polletje mos op. Toen nam ik 'n theelepeltje en schraapte het zand aan de oppervlakte weg. Pas op den bodem kwam ik de eieren tegen, die op een hoopje in een klein kamertje lagen.

Smaragdhagedissen *)

Ze waren echter al rimpelig en daarom besloot ik ze in een broedinrichting te stoppen. Hiervoor nam ik een oude blikken bonbondoos en daar stopte ik uitgekookt zand in. Met het lepeltje maakte ik in het zand 10 indrukken en daarna legde ik 8 eieren, zooals ik ze had gevonden en 2 keerde ik opzettelijk om. Later is gebleken dat deze beschimmelden. Toen nam ik matig vochtig sphagnum en legde dit boven op de eieren. In het deksel van de doos had ik gaten geboord, en het geheel werd nu in een leeg terrarium geplaatst. Bij gebrek aan een verwarmingstoestel nam ik een gewone lamp, die ik boven de doos hing. Het terrarium sloot ik met een dik boek af. Driemaal per dag luchtte ik 't geheel en controleerde de eieren. Na 74 dagen maakte ik met 'n scheermesje één van de 8 overgebleven eieren open en groot was mijn vreugde toen ik hierin een klein hagedisje aanschouwde. Het begon na eenige oogenblikken te ademen en kroop langzaam voorwaarts, met den eierdooier achter zich. Het bleef slechts 2 uur in leven, maar ik wist nu dat de overige eieren, die inmiddels wel 2 keer zoo groot waren geworden, zouden uitkomen. En inderdaad, na 5 dagen, toen ik 's ochtends de boel inspecteerde, was er een hagedisje met zijn kop uit het ei, en een ander rende watervlug door het terrarium. In den loop van de volgende 2 dagen kwamen er nog 4 bij. Eén had blijkbaar niet de kracht gehad den eiwand te verbreken, want toen ik het ei openmaakte, zat er een diertje van 11 cm in, maar helaas was het dood. De 6 andere varieerden van 9—10½ cm. Ze waren grijsgroen van kleur met bruine en zwarte teekening. Ik zette hen in den bak van de moeder, die ik er natuurlijk eerst uithaalde. Het was me nu gelukt, smaragdhagedissen te kweken, maar nu deed zich een groot probleem voor, nl. de voeding. De kleine dieren wilden vrijwillig geen voedsel aannemen, geen bladluizen, geen kleine spinnetjes, niets! Dus besloot ik om dwangvoeding toe te passen. Ik pakte hen één voor één op, en als ze dan hun kaken openden om te bijten, stopte ik er 'n miniatuur stukje regenworm, gedrenkt in vigantol, in. Eerst had dit groot succes en *) cliché „Het Aquarium“

werden ze weer dik, maar na verloop van eenigen tijd weigerden ze ook dwangvoeding en verhuisden één voor één naar den hagedissenhemel. Groot was mijn teleurstelling, doch ik hoop dat het me een volgenden keer zal gelukken de jonge smaragdghagedissen groot te brengen.

het leven der padden III

door J. TUNSTRA, DEN HAAG

(Vervolg van pagina 38)

Voedsel. Het leven van *Bufo bufo* is verdeeld in 3 perioden.

1. Het tijdperk van October tot eind Maart. Dit is de tijd van den winterslaap.
2. Het tijdperk van 3 weken in de lente. Dit is de paartijd, waarbij de pad in het water leeft.
3. De overige tijd, die op 't land wordt doorgebracht.

Tijdens deze 3e periode is *Bufo bufo* voornamelijk een nachtdier. Overdag blijft zij verborgen en gaat tegen zonsondergang op jacht. Het is minder 't licht dat de pad vreesst dan wel de droge atmosfeer. Wat haar voedsel betreft, de pad eet alles wat zij maar eenigszins aan kan. Zij eet zelfs bijen en is volgens Mme Phisalix ongevoelig voor hun steken. Volgens deze dame neemt de pad géén naakte slakken, huisjes-slakken of vliegenmaden. Wat mijn eigen padden betreft, deze eten wél degelijk naakte slakken. **Hoe is dit bij andere liefhebbers?** De pad is carnivoor en zal zich heusch niet vergripen aan aardbeien e.d., zooals wel beweerd wordt. Een kleine prooi wordt met de tong gevangen. Bij het uitsteken van de tong hoort men een droog scherp geluid, als 't klappen van een zweep, maar dan veel zachter natuurlijk. Omdat de pad geen tanden bezit kraakt zij haar prooi tegen de oogballen en den bovenkant van den bek met haar tong. Zij slikt niet zonder eerst bek en oogen te sluiten. Tijdens de jacht springt zij niet, maar loopt. Sommige exotische padden trekken bij 't beschouwen van haar prooi krampachtig met de teenen. Volgens Rostand doet *B. bufo* dat niet. (De exemplaren, die ik zelf bezat, deden het wél. **Misschien weet één van de lezers hierover iets mede te deelen**). Een pad is altijd hongerig (iets dat trouwens niet alleen bij padden voorkomt). Doordat zij zooveel ongedierte wegvangt is zij van groot nut voor den landbouwer.

Bijzonderheden van zintuigen en vermogens.

Het **gezicht** van de pad is goed. Daar de oogen zijdelings staan, vallen de gezichtsvelden niet samen, de pad ziet dus niet perspectivisch. Toch schat zij den afstand heel nauwkeurig wanneer zij naar een prooi hapt. Hoewel *B. bufo* een nachtdier is, kan zij toch in volledige duisternis niet zien. Sterk licht wordt vaak vermeden. Wat kleuronderscheid betreft, lijkt de pad op de zoogdieren. Voor verschillend gekleurd licht geplaatst, gaat zij over 't algemeen naar de kleur, die 't dichtst bij 't violette eind van het spectrum ligt.

Het **gehoor** is ook goed. Bij de jacht is 't minste geluid van de prooi voldoende om de aandacht van de jagende pad te trekken. Het oor is niet uitwendig en 't trommelvlies is verborgen door een huidbedekking. De **reuk** is slecht. Terwijl de rugstreppad in volkomen duisternis een prooi alleen op den reuk af kan vinden, is *Bufo bufo* hiertoe niet in staat. De **smaak** is ook niet erg ontwikkeld. De papillen op de tong zijn niet bijzonder gevoelig naar 't schijnt. Het **gevoel**, dat in de zenuwvelden in de huid zetelt, is ondanks de dikke huid zeer goed. Men zegt, dat padden voor aanraking, koude, hitte, pijn en chemische invloeden, aparte zenuwen hebben. Werpt men een hoop mieren in 't terrarium, zoodat ze de pad over d'r rug kriebelen, dan geeft deze teekenen van ongemak en gaat zich krabben. Wat de stem betreft, het mannetje heeft een goed ontwikkeld strottenhoofd met 2 stembanden. Zijn geluid hoort men gewoonlijk alleen in den paartijd. Het is niet erg muzikaal en houdt het midden tusschen 't blaffen van een hond en het piepen van een kuiken. Wanneer de pad wordt aangevallen of geplaagd kan er ook wel eens een geluid worden voortgebracht. Het vrouwtje kan geen geluid geven zoodat het mannetje altijd 't laatste woord heeft. Wanneer men een pad wil pakken gaat zij óf op den loop óf zij drukt zich plat op den grond met den kop naar beneden. Dit komt vooral voor bij groote padden. *Bufo bufo* is „intelligenter“ dan den kikker, zij heeft gevoel voor richting en kan plaats en onthouden. Volgens Knauer is zij ook nieuwsgierig. Na eenigen tijd schijnt de pad te beseffen, dat glas een onoverkomelijke hindernis vormt, iets waartoe de kikker nooit komt, want die springt eerder z'n neus tegen de ruit kapot. Verder kan de pad in zekere mate tam worden; zoo hield Boulenger 12 jaar lang een groote *Bufo bufo* van Jersey. Deze hield ervan om over den rug gestreeld te worden en kwam te voorschijn als er op 't terrarium geklopt werd. Tothegill vertelt hoe hij een pad tam maakte door haar veel insecten te voeren. 's Nachts ging het dier op jacht en kwam 's morgens weer terug, totdat zij een keer weigerde te eten. Daarna bleef

zij weg en kwam pas na een jaar weer terug. Pennant zegt, dat M. d'Arscott een pad 36 jaar hield. Dit dier leefde onder een stoep bij 't huis. 's Avonds werd zij op tafel gezet en gevoederd. Zoodra zij licht zag door de ruiten kwam zij al te voorschijn. Een volgenden keer hoop ik iets te vertellen van 't gif en van de vijanden en parasieten van Bufo bufo.

Opmerking.

Ons lid H. L. de Koningh te Utrecht merkt naar aanleiding van de mededeelingen op pagina 31, no. 4, in het artikel over het leven van de pad het volgende op: Met de **slijmklieer** wordt waarschijnlijk de **hypophyseklieer** bedoeld. Dit is een klier met interne secretie (inwendige afscheiding), welke zich onder de hersenen bevindt en uit genoemde 3 deelen bestaat. Deze scheidt o.a. een hormoon af, het **intermedine**, hetwelk een der hormonen is, die invloed uitoefenen op de werking der melanophoren.

VRAAG EN AANBOD, RUILRUBRIEK

Mededeelingen worden gratis opgenomen. Zij moeten uiterlijk den 20en van de maand in 't bezit zijn van den redacteur!

Ons lid **Th. H. A. Albers**, van 't Santstraat 79, Nijmegen, vraagt één ringslang, vijfje en biedt hiervoor aan als tegenprestatie 4 *Lacerta agilis* (heihagedissen) en 6 watersalamanders.

Ons lid **P. Gijsen**, Agricolastraat 8, Sittard, biedt aan ter overname: houten terrarium, lang 120, breed 65 en hoog 80 cm. Voor- en bovenzijde geheel glas, achterwand cement, zijkanten horregas, zinken schuinaflopende bodembak. Prijs nader overeen te komen.

Mej. H. G. Jager, Brinklaan 32, Bussum, biedt te koop aan: terrarium zoo goed als nieuw, met los onderstel, afmetingen ca 75 X 45 cm,

met lossen, zinken bodembak. Bovenzijde twee afzonderlijke deksels, waarvan één gaas, één der wanden gaas. In terrarium indirecte verlichting aangebracht. Prijs nader overeen te komen.

Ons lid **W. Meester**, Liebergerdwarstraat 3, Hilversum, biedt te koop aan: „In Weer en Wind“, 5 losse nos. 5e jrg 11; 6e jrg 1—2—11—12. In goeden staat. Tezamen voor f 3,— franco per post.

Ons lid **P. van Kleef**, Regulierstraat 104, Nijmegen, zoekt een stel ringslangen, pl.m. 50—70 cm en biedt daarvoor in ruil aan 4 *Lacerta agilis* (heihagedissen) en 8 kleine watersalamanders.

Ons lid Jhr **L. Schorer**, Amersfoortschestraat 111a, Soesterberg, wil de jaargangen 1, 2, 3 en 5 van „Het Aquarium“ koopen, liefst gebonden in origineelen band, losse nos. echter ook goed.

Wie helpt onzen **secretaris** tegen betaling aan doorslagpapier. Hij zit hopeloos verlegen, geen velletje is meer aanwezig. Liefst aanbiedingen per pak.

Ons lid **H. A. L. Menne** te 's-Gravenhage hoopt heel binnenkort een reis naar Amerika aan te vangen, waarbij hij — behalve verschillende Nederlandsche instellingen op zoölogisch terrein — ook „*Lacerta*“ zal vertegenwoordigen. Hij zal in 't belang van onze vereeniging nasporingen op herpetologisch gebied doen, relaties aanknopen en de verzending van terrariumdieren ter hand nemen. De heer Menne zal eerst **Suriname** en andere gebieden in Zuid-Amerika, vervolgens Centraal Amerika bezoeken; 't zal dus wel een jaar duren eer hij in Noord-Amerika belandt. Voorloopig zou hij daarom slechts tropische objecten kunnen verzenden. Leden, die **terraria geschikt voor tropische dieren**, bezitten gelieven zich reeds nu met den secretaris der vereeniging in verbinding te stellen.

SECTIEDIENST (Onderzoek van gestorven reptielen en amphibiën):

Het doet ons een buitengewoon genoegen te kunnen melden, dat de Sectiedienst weer kan gaan werken. Wij hebben den heer **J. Bovenkerk**, medisch analyst, **Oostzaanstraat 21 II te Amsterdam**, bereid gevonden de onderzoeken van gestorven reptielen en amphibiën ter hand te nemen. Hij heeft zich daarbij den steun van eenige medewerkers van het Zoölogisch laboratorium te Amsterdam weten te verzekeren, terwijl ons lid, de heer **H. J. W. Keidel**, Biol. Drs en hoofdassistent van de Rijksuniversiteit te Utrecht zich bereid heeft verklaard de secties te verrichten bij gevallen van parasitaire ziekten.

Vanaf heden moeten dus **alle** gestorven terrariumdieren toegezonden worden aan den **Sectiedienst, Oostzaanstraat 21 II te Amsterdam**.

Absoluut bij te voegen: de daarvoor bestemde ingevulde sectieformulieren in tweevoud plus 2 postzegels à f 0,07½.

Wie geen formulieren meer heeft, vrage deze bij den heer Bovenkerk aan. Het onderzoek vindt voor leden gratis plaats.

Gaarne vestigen wij de aandacht op een bij vele leden nog onbekende uitgave van het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België, namelijk het boek **Amphibieën en Reptielen**, geschreven door G. F. Witte, Conservator aan genoemde instelling. Het 123 pagina's tellende boekwerk is in 1942 uitgegeven, bevat 138 duidelijke zwart-wit illustraties en vormt, geschreven in de Nederlandse taal, een aanwinst voor onze herpetologische literatuur. De prijs bedraagt B. frs. 60,—, exclusief porti. Aangezien vrijwel alle beschreven dieren ook in ons land voorkomen, is dit werk buitengewoon geschikt als determineerboek.

HERPETO-GEOGRAFISCHE DIENST.

Documentatiedienst voor het verzamelen van gegevens over de geografische verspreiding van reptielen en amphibieën in Nederland.

Alle correspondentie, dezen dienst betreffende, te richten aan: den heer D. P. van Wijk, Amersfoortschestraatweg 45, Bussum.

De vacantiетijd is weer aangebroken en ongetwijfeld zullen velen onzer er op uit trekken. Paart het nuttige aan het aangename. Noteert alle bijzonderheden omtrent waarnemingen en vangsten van reptielen en amphibieën nauwkeurig in een klein zakboekje en stuurt ze na afloop van uw reis aan onzen H.G. Dienst.

Vergeet nooit dat ook uw gegevens van onschatbare waarde kunnen zijn!

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

Zondag 12 Mei j.l. heeft er een gewichtige gebeurtenis te Utrecht plaats gevonden. Er heeft n.l. op dat tijdstip een fusie plaats gevonden tusschen den Nederl. Bond van Aquariumverenigingen (waarbij „Lacerta“ ook is aangesloten) en de groep „Aqua-Terra“.

Een nieuw lichaam werd gevormd, geheeten Nederlandsche Bond „Aqua-Terra“. Het bondsorgaan blijft „Het Aquarium“. Vier redacteuren werden benoemd, waaronder onze redacteur van „Lacerta Nieuws“, die benoemd werd als terrariumredacteur. Aangezien de landelijke Vereeniging van Zeewater-aquariumhouders en onze landelijke vereeniging van terrariumhouders ook in den nieuwen bond vereenigd zijn, omvat deze organisatie practisch alle georganiseerde Nederlandsche aquarium- en terrariumhouders, hetgeen groote beloften voor de toekomst inhoudt.

Als er nu weinig gepraat en veel gewerkt wordt, zullen de resultaten niet uitblijven. De verhouding van „Lacerta“ ten opzichte van den nieuwen bond blijft dezelfde als voor de fusie.

Lezer! Elke maand ziet ge met verlangen uit naar uw „Lacerta Nieuws“, inhoud en verzorging van het blad bevallen U, maar waar blijft uw bijdrage? Stuur óók eens een berichtje, een mededeeling, een artikeltje aan de redactie. Het blad is van ons allen en voor ons allen.

NUTTIGE NOOTJES

Bijdrage voor onze rubriek „Nuttige nootjes“ worden gaarne ingewacht. Ieder kan hieraan medewerken

Over de werking van zout bij Waterschildpadden.

De meeningen zijn verdeeld betreffende de werking van een keukenzoutdosis in het aquariumwater; echter wordt dit in 't algemeen voorgestaan. Het zou bijdragen tot het gedijen van de visschen. Ik heb nu deze werking in mijn terrarium in het schildpaddenbassin bestudeerd en ben tot het volgende resultaat gekomen:

Spoedig na bijvoeging van 't zout (een kleine handvol op pl.m. 20 L.) vertoonden de schildpadden een ongelooftijken honger, welke constant voortduurt. Op elk oogenblik vertoonen zij een wilde vreetlust bij het zien van iets eetbaars en zij verorberen onbeschrijflijke hoeveelheden voeder. Zij hebben daardoor een zeer krachtig uiterlijk verkregen en zijn mooier en gezonder dan ooit. Zeer heeft me ook het feit verheugd, dat algen thans afsterven inplaats van aan den zonkant, waar het terrarium staat, voort te woekeren. Het bassin, de planten, alles is prchtig zuiver, zelfs de dieren hebben een schoon en glanzend uiterlijk en ook voeder- en plantenresten bederven lang niet zoo vlug als vroeger.

PIERRE MÄDER, Basel.

(Wie van onze leden probeert dit eens voorzichtig?)

v. d. L.